

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
державної установи «Табір для військовополонених «Захід 1»
17.08.2023

м. Київ, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 09.08.2023 групою НПМ здійснено відвідування державної установи «Табір для військовополонених «Захід 1» (далі – установа, табір).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Хведчук Віталій Васильович, заступник директора Департаменту – начальник відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Нікулін Віталій Андрійович, представник Уповноваженого з прав людини в місцях несвободи;

Подвірний Тарас Михайлович, представник Уповноваженого у Львівській області;

Коноплястий Сергій Миколайович, заступник начальника відділу інспектування об'єктів контролю в правоохоронних, судових органах та військових формувань Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ключарьов Костянтин Олегович, представник громадської організації;

Полторапавлов Максим Генадійович, представник громадської організації.

Відвідування табору групою НПМ проводилося вперше.

Табір для тримання військовополонених є установою для розміщення та тримання військовополонених у період дії на території України воєнного стану, який охоплює воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Табір знаходиться за адресою: Львівська область, Стрийський район, село Заклад, вулиця Василя Стуса, 2.

Начальник табору – Олійник Руслан Васильович.

Штатна чисельність персоналу табору складається із 205,5 посад. Фактична чисельність 193 посади, з них 54 жінки (загальний некомплект по установі – 6,3 %).

Усі утримувані особи в таборі мають статус військовополонених відповідно до статті 4 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 (далі – Женевська конвенція).

У ході відвідування було проведено конфіденційне спілкування з 58 військовополоненими, за результатами яких встановлено, що адміністрація та співробітники табору з військовополоненими поводяться гуманно, не

допускаючи стосовно них насильства, репресалій, жорстокого поводження і тортур, образливого та принизливого ставлення, залякування та цікавості публіки, засудження та застосування покарання без попереднього судового рішення.

Випадків перенаповнення установи, порушення принципу приватності, перевищення тривалості робочого дня, порушення норм оплати праці та незабезпеченості військовополонених білизною, одягом та взуттям в ході відвідування не встановлено.

Військовополоненим забезпечено вільний доступ до питної води та свіжого повітря. Організовано проведення щомісячних медичних оглядів.

Представникам групи НПМ було забезпечено реалізацію права на безперешкодне потрапляння до місця несвободи та проведення опитування військовополонених.

В ході проведення відвідування скарги від військовополонених на умови тримання, катування, інші жорстокі, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поводження та покарання не надходили.

Під час відвідування встановлено, що в таборі протягом 2022-2023 років створено належні побутові та санітарно-гігієнічні умови для військовополонених.

Зокрема, на виконання вимог пункту 9 розділу III Порядку тримання військовополонених, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2022 № 413 (далі – Порядок), для забезпечення життєдіяльності військовополонених у таборі обладнано приміщення для розміщення військовополонених, лазня, їдальня, пральня, медична частина, приміщення для карантину та діагностики, кухня, пекарня, штаб, крамниця, виробничі майстерні, бібліотека.

Для задоволення релігійних потреб на території табору функціонує церква (фото 1).

З метою недопущення поширення інфекційних захворювань у таборі військовополонені, що прибули в установу, підлягають карантину строком на 14 діб, протягом яких вони тримаються в окремій дільниці.

У зазначеній дільниці обладнано кімнату виховної роботи, кімнату прийому їжі, санвузол із забезпеченням права на приватність та 2 спальних приміщення (спальне приміщення № 1 має площу 61,1 м² та розраховане на одночасне тримання 19 військовополонених (фото 2), спальне приміщення № 2 має площу 16,3 м² та розраховане на одночасне тримання 6 військовополонених).

В кімнаті виховної роботи наявний текст Женевської конвенції, викладений російською мовою (фото 3).

Також в дільниці створено молитовний куточок для задоволення релігійних потреб прихильників різних віровчень.

Під час перебування в дільниці карантину та діагностики військовополонених ознайомлюють з порядком і умовами тримання у таборі, із правами та обов'язками, встановленими законодавством України та міжнародними нормативно-правовими актами, вони проходять інструктаж щодо заходів пожежної безпеки, попереджаються про відповідальність за порушення встановленого порядку тримання в таборі, інформуються про застосування в таборі аудіовізуальних, електронних та інших технічних засобів нагляду і контролю.

Про факт перебування особи у таборі надсилається повідомлення рідним військовополонених. Окрім цього, усім новоприбулим в установу особам надається можливість безкоштовно здійснити телефонний дзвінок.

Після закінчення 14 діб перебування у дільниці для карантину та діагностики, військовополонених переводять до локальних дільниць. На території табору функціонує три відділення соціально-психологічної служби, призначених для проживання військовополонених, які знаходяться в одній житловій будівлі (фото 4).

У зазначених відділеннях створені належні побутові умови для проживання військовополонених. Приміщення, де проживають військовополонені, захищені від вологи та достатньо освітлюються (фото 5). Крім житлових кімнат у відділеннях наявні кімнати прийому їжі, комора для зберігання продуктів харчування, кімнати виховної роботи та перегляду телепередач, санітарні вузли та душові кімнати (фото 6-10).

Крім того, з метою збільшення планової наповненості табору у житловій будівлі продовжуються ремонтні роботи.

В установі облаштовано укриття, до якого переміщуються військовополонені у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» (фото 11) та інформаційні стенди дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій (фото 12).

На території табору функціонує спортивний стадіон із спортивним майданчиком, де військовополонені мають змогу займатися фізичною культурою (фото 13, 14).

В ході відвідування встановлено, що військовополонені приймають їжу в їдальні табору у визначений розпорядком дня час.

З метою належного харчування військовополонених, на момент відвідування, табір був забезпечений необхідними продуктами харчування з актуальним строком придатності (фото 15-18).

Їдальня та кухня табору перебували в належному санітарно-гігієнічному стані. Випадків харчових отруєнь за час роботи табору не було (фото 19-22).

Військовополонені мають змогу помивки у лазні, яка проводиться щотижня під контролем персоналу табору у визначений розпорядком дня час. Військовополонені забезпечуються засобами для миття та засобами особистої гігієни відповідно до визначених законодавством норм. Лазня табору обладнана з дотриманням права військовополонених на приватність (фото 23).

Крім того, з метою забезпечення військовополонених питною водою належної якості, за ініціативи адміністрації табору Стрийським районним відділом державної установи «Львівський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» проведено санітарно-мікробіологічне дослідження води, за результатами якого вода відповідає встановленим нормам.

У відповідності до вимог Порядку та Женевської конвенції адміністрацією табору забезпечено право військовополонених на листування та здійснення телефонних дзвінків.

Військовополоненим дозволяється відправляти і отримувати листи (телеграми) без обмеження їх кількості, телефонні розмови надаються згідно з розпорядком дня у вільний від роботи час.

Так, на момент відвідування відбулось більше двох тисяч телефонних розмов. За сприяння Міжнародного комітету Червоного Хреста надіслано 430 та отримано 280 листів.

У відповідності до вимог Женевської конвенції військовополонені під час перебування у таборі одержують посилки та грошові перекази. З моменту створення табору було отримано 254 посилки.

З метою виконання пункту 41 розділу VIII Порядку, враховуючи, що праця для всіх працездатних військовополонених рядового складу є обов'язковою, адміністрацією табору створено необхідну кількість робочих місць для військовополонених.

Зокрема, на території табору функціонують виробничі майстерні з виготовлення меблів із штучного ротангу, паперових пакетів, паливної тріски, ремонту піддонів, а також зварювальна та фарбувальна дільниці (фото 24-28).

У таборі встановлено шестиденний робочий тиждень з одним вихідним днем, який надається їм, здебільшого, в неділю або в інший день. Військовополонені залучаються до роботи на основі рознарядок, які формує помічник начальника табору з питань залучення військовополонених до праці. Середня винагорода за працю військовополонених становить 325,50 грн на місяць.

Військовополонені при виконанні робіт у майстернях установи забезпечені засобами індивідуального захисту (захисті окуляри, рукавиці, спеціальний одяг та інші) (фото 29).

На території табору також функціонує дільниця посиленого контролю, в якій військовополонені можуть відбувати дисциплінарне стягнення у виді арешту. В зазначеній дільниці на момент відвідування, з метою приведення умов тримання військовополонених до міжнародних стандартів, проводились ремонтні роботи.

Прогулянкові дворики зазначеної дільниці обладнані так, що до них безперешкожно потрапляє природне освітлення, а також козирком для захисту від атмосферних опадів (фото 30).

Протягом часу існування табору військовополонені до дисциплінарної відповідальності не притягались.

У таборі облаштовано крамницю, в якій військовополонені можуть купувати продукти харчування, мило, тютюн та предмети першої необхідності (фото 31, 32).

При вивченні стану протипожежної безпеки табору встановлено, що вогнегасники з непроведеним технічним обслуговуванням відсутні, наявні пожежні щити (фото 33).

Проблемні питання у діяльності установи:

1. Житлові та підсобні приміщення табору потребують обладнання з урахуванням потреб доступу до них маломобільних груп населення, вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327. На час відвідування в установі перебувало 8 осіб, які пересувались на візках.

2. Потребує додаткового забезпечення товарами першої необхідності крамниця установи.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на підтримання контактів із зовнішнім світом (Стандарти КЗК, правило 37 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями).

1. Під час відвідування до групи НПМ надійшло усне звернення від одного військовополоненого про сприяння у вирішенні питання щодо можливості проведення телефонних розмов у будь-який час, оскільки враховуючи часові пояси та віддаленість проживання родичів від України, не має змоги здійснювати телефонні розмови згідно з розпорядком дня у вільний від роботи час. Із зазначеним питанням до адміністрації табору військовополонений не звертався.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Державній установі «Табір для військовополонених «Захід 1»:

1. Обладнати прогулянкові дворики ділянки посиленого контролю спортивним інвентарем;

2. Приміщення, у яких будуть триматися особи з інвалідністю, обладнати пандусами та поручнями;

3. Забезпечити товарами першої необхідності крамницю установи, які формувати з урахуванням потреб військовополонених.

Додатки: фотознімки на 3 арк.

Керівник групи НПМ

Заступник директора Департаменту –
начальник відділу інспектування об'єктів
контролю в правоохоронних, судових органах
та військових формувань

Віталій ХВЕДЧУК

Додатки до звіту

фото 1

фото 2

фото 3

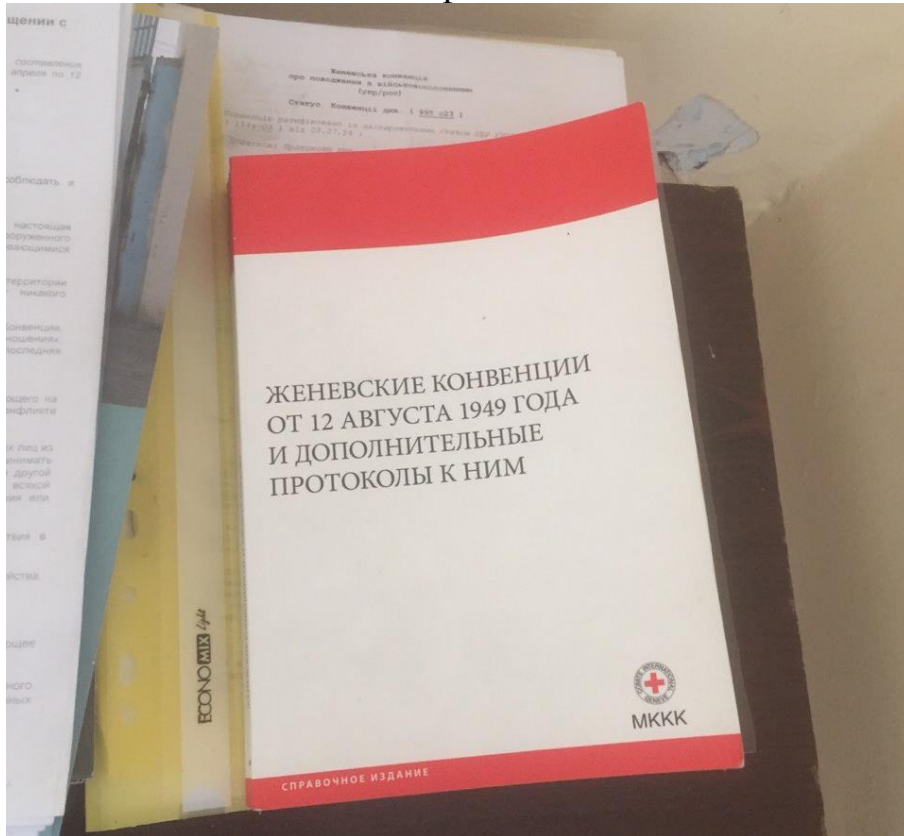

фото 4

фото 5

фото 6

φωτο 7

φωτο 8

φωτο 9

φωτο 10

фото 11

фото 12

φωτο 13

φωτο 14

φωτο 15

φωτο 16

φωτο 17

φωτο18

φωτο 19

φωτο 20

φωτο 21

φωτο 22

φωτο 23

φωτο 24

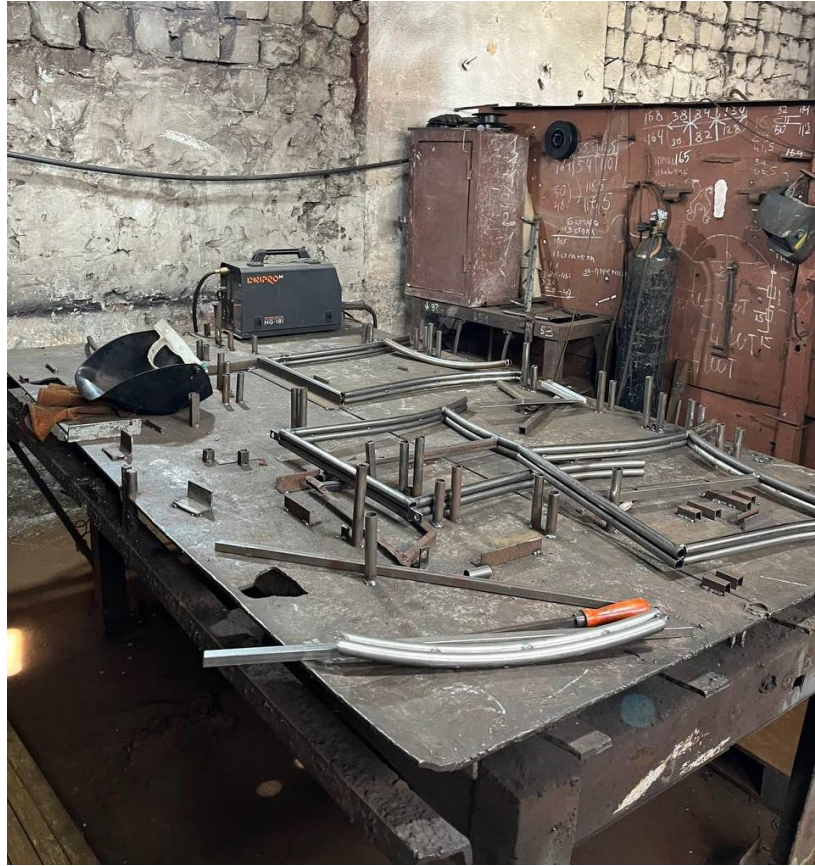
φωτο 25

φωτο 26

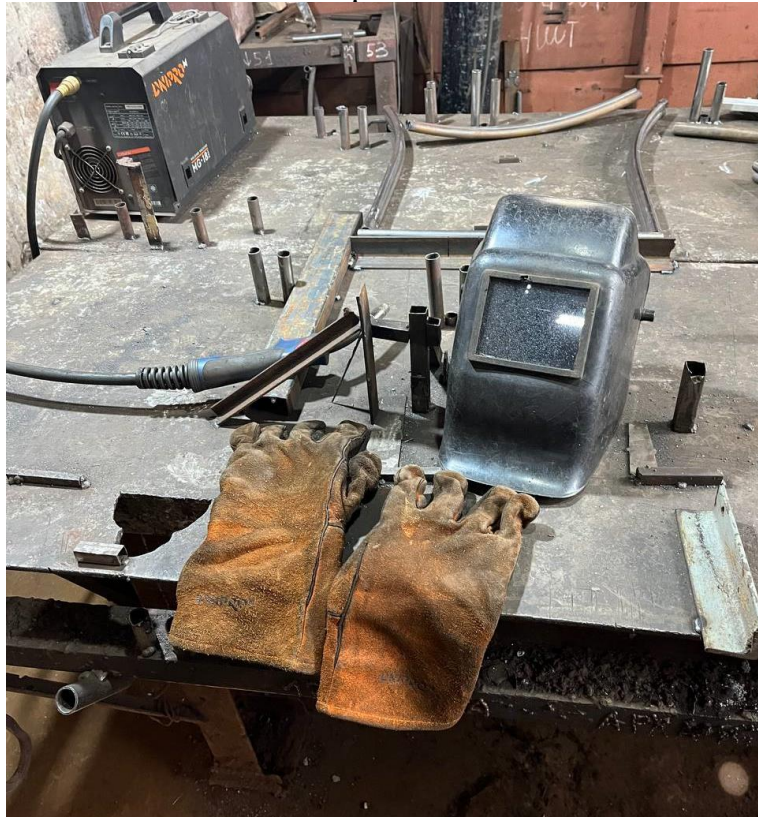
φωτο 27

φωτο 28

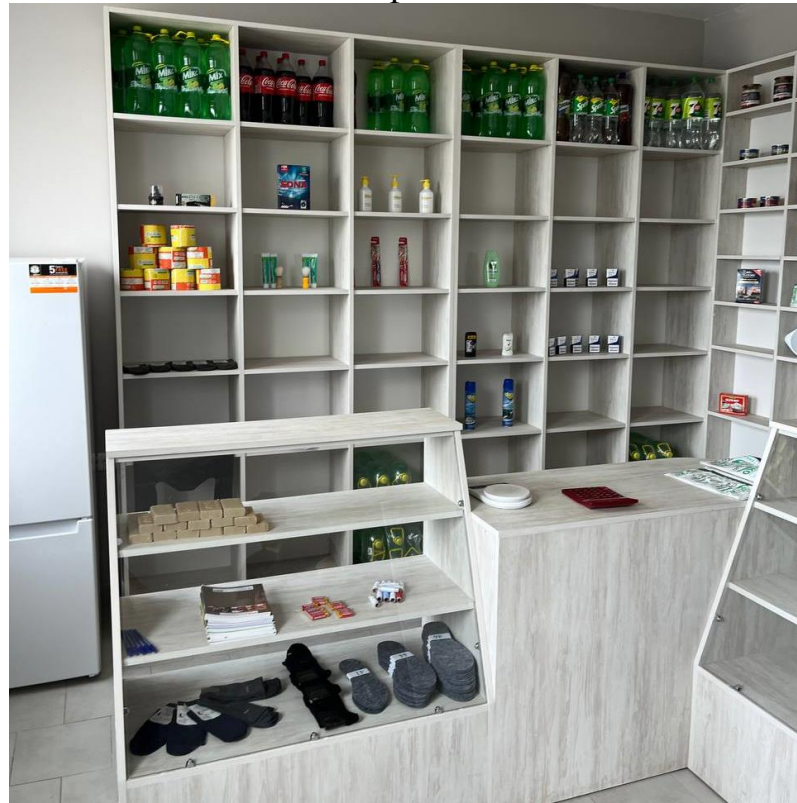
φωτο 29

φωτο 30

φωτο 31

φωτο 32

фото 33

